

Foto 9: La roca de les Estàbigues

Foto 10: La cova dels Cavalls

Seguim caminant per la llera del riu i, a tres quarts i mig de cinc de la tarda (16.52 h.), sorgeix davant de nosaltres l'escenari més impresionant de la rambla de la Valltorta. És la roca de les Estàbigues (Foto 9), un cingle de gairebé un centenar de metres d'alçària. Del riu estant, mentre Gabriel es menja bacores d'unes figueres napolitanes negres que ens donen ombra, nosaltres al·lucinem veient allà dalt del cingle, envoltada d'una tanca metàl·lica i penjada com si fos un niu, la cova dels Cavalls (Foto 10). En aquesta cova, el 1917 es descobriren les primeres pintures de tot el conjunt de la Valltorta i el 1924 fou declarada monument historicoartístic.

Jo me'n recordo que l'any 1973 quan estudiava el 3r curs del batxiller elemental, anàrem amb la

nostra mestra i els companys del nivell superior a visitar aquesta cova. Naturalment, no pujarem pel riu sinó amb el cotxe correu que portava els nens del masos a l'escola de les Coves. Arribarem a prop de Tírig i, després a peu, accedirem per una roca afectada de diaclasi a la cova dels Cavalls.

La cova dels Cavalls és famosa per l'escena de caça d'un ramat de cérvols on un grup d'arquers obliga els animals a baixar mentre quatre tiradors alineats verticalment els esperen i disparen fletxes contra la rabera (Foto 11).

Al costat de la cova dels Cavalls hi és l'Arc. L'Arc és un arc natural, l'antiga entrada d'una cova fracturada per diaclasi. Des del riu sembla una cova rodona.

Nosaltres continuem caminant gairebé una hora

més i, a quarts de sis de la vesprada (17.40 h.), ben a prop del terme de les Coves, sota el mas Nou d'en Porcar, es trova la cova del Cingle del mas d'en Josep, també envoltada d'una tanca metàl·lica.

Enfront albirem la Roca del Lledoner (Foto 13) i damunt d'ella el molló on s'ajunten els tres termes (Tírig, Albocàsser i les Coves). Sota el molló, a mitan cingle, hi és la cova Alta del Lledoner, situada ja dins del nostre terme municipal.

Avancem una miqueta pel terme de les Coves i, a quart i mig de sis (17.53 h.), ensopeguem amb les coves de la Saltadora (Foto 14). Aquestes coves estan situades sota una riera tallada verticalment pel cingle per on el corrent d'aigua, en època de pluges torrencials, es

precipita formant un salt d'aquí el nom de *Saltadora*-d'aigua, és a dir una cascada.

Les coves de la Saltadora constitueixen el conjunt més important de la rambla de la Valltorta pel nombre de representacions pictòriques (Foto 15). Els covarxins hem de sentir-nos orgullosos del nostre patrimoni. Dins de les III Jornades Culturals a la Plana de l'Arc que enguany es duen a terme a les Coves, del 18 al 20 d'octubre, el Comité Organitzador ha programat una sortida per visitar la Saltadora. Jo, aquest dia, penso penjar l'escopeta i deixar en pau les perdus només pel gust de veure-la. Per res del món desaprofitaria una ocasió com aquesta! Animeu-vos també vosaltres! Som-hi!

Després de veure uns glops d'aigua i haver